

Hotti

20.6.2007

Kunnallinen terveydenhuollon täydennyskoulutus vuonna 2006

Lainsäädännön muutokset voimassa vuodesta 2004

Terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutusta koskeva kansanterveyslain 41 §:n ja erikoissairaanhoidolain 10 §:n muutokset (992–993/2003) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1194/2003) ovat olleet voimassa vuoden 2004 alusta lähtien. Säännösten mukaan työnantajan tulee huolehtia siitä, että terveydenhuollon henkilöstö osallistuu peruskoulutuksen pituudesta, työn vaativuudesta ja toimenkuvasta riippuen riittävästi heille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Vastaava lainsäädäntö sosiaalitoimen osalta tuli voimaan 1.8.2005.

Täydennyskoulutuksella tarkoitetaan täydennyskoulutusasetuksen 1 §:n mukaan kaikkea sellaista suunnitelmallista koulutusta, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja lisätä henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista sekä tukea terveydenhuollon toimintaa. Työhön perehdytystä ja työnohjausta eikä esimerkiksi lääkärien meetingeja tai osastokokouksia tms. ei lasketa mukaan täydennyskoulutukseen.

Täydennyskoulutusta koskevan lainsäädännön keskeinen sisältö, määritelmät ja ohjeet valtakunnallisesti seurattavista ja tilastoitavista tiedoista käyvät ilmi Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirjeestä 11/2004.

Täydennyskoulutustietoja seurataan vuosittain

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa edellytetään, että terveydenhuollon toimintayksiköt seuraavat täydennyskoulutuksen toteutumista, täydennyskoulutukseen osallistumista ja siitä aiheutuvia kustannuksia osana terveydenhuollon toimintayksiköiden seurantajärjestelmiä, esimerkiksi henkilöstökoulutusrekisterin ja henkilöstöraportin avulla.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tehtävänä on kerätä toimintayksiköiden seurantatietojen pohjalta vuosittain terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutusta koskevat määrälliset ja kustannustiedot sekä raportoida kehityksestä. Tiedot on tähän mennessä kerätty kalenterivuosilta 2004 ja 2005. Sosiaalitoimen osalta täydennyskoulutustiedot selvitettiin ensimmäistä kertaa kalenterivuodelta 2006 ja niistä on tehty oma erillinen yhteenvetonsa.

Tämä muistio koskee terveydenhuollon kalenterivuoden 2006 täydennyskoulutustietoja. Kunnallinen työmarkkinalaitos keräsi vuoden 2006 terveydenhuollon täydennyskoulutusta koskevat tiedot kuntiin ja kuntayhtymiin helmikuussa 2007 lähettämällään nettiedustelulla. Yhteenveto tiedustelun tuloksista sekä tiedustelulomake ovat muistion liitteissä 1 ja 2.

Seurattaviin tietoihin kuuluvat:

- täydennyskoulutukseen osallistuvien lukumäärä
- täydennyskoulutuspäivien määrät
- täydennyskoulutuksen kustannukset.

Hotti

20.6.2007

Vastaavat tiedot kerättiin vuodelta 2006 ensimmäistä kertaa myös erikseen sosiaali- ja terveysalan vähintään 30 opintopisteen laajuiseen johtamiskoulutukseen osallistuneiden osalta.

Kuntien ja kuntayhtymien valmiudet ilmoittaa täydennyskoulutustiedot olivat edellisvuosista parantuneet. Vuosien 2004, 2005 ja 2006 tiedustelujen tulokset eivät ole tämän takia täysin vertailukelpoisia keskenään. Erityisesti vuoden 2004 tietojen osalta kirjanpito- ja seurantajärjestelmät olivat vielä useissa kunnissa ja kuntayhtymissä varsin puutteelliset ja keskeneräiset. Edelleenkin seurantajärjestelmissä on parantamisen varaa. Ongelmia tuottaa erityisesti sisäisten koulutustilaisuuksien sekä kustannustietojen kerääminen ja raportointi.

Täydennyskoulutuksen piiriin kuuluva henkilöstö

Seurantavelvoite koskee perusterveydenhuoltoa mukaan lukien hammashoito sekä erikoissairaanhoidon. Se ei siis koske esimerkiksi eläinlääkäreitä tai vanhainkodeissa työskentelevää terveydenhuoltohenkilöstöä. Niissä kunnissa ja kuntayhtymissä, joissa sosiaalitoimi ja terveydenhuolto on yhdistetty, oli vaikeuksia ilmoittaa täydennyskoulutustiedot pelkästään terveydenhuollon osalta.

Tilastokeskuksen kunta-alan palkkatilaston mukaan lokakuussa 2006 terveydenhuollon henkilöstöä työskenteli 272 kunnassa tai kuntayhtymässä yhteensä 131 000 henkilöä. Tiedusteluun vastanneista 218 kuntaa tai kuntayhtymää ilmoitti palveluksessaan olevan terveydenhuollon henkilöstöä yhteensä 124 000 henkilöä. Vastausprosentiksi tuli siten 80 ja tiedustelu kattaa 95 % koko kunta-alan terveydenhuollon henkilöstöstä.

Täydennyskoulutukseen osallistui 72 % henkilöstöstä

Selvityksen mukaan vuonna 2006 täydennyskoulutukseen osallistui 72 % terveydenhuollon koko henkilöstöstä. Ammattiryhmittäin tarkasteltuna eniten täydennyskoulutusta annettiin lääkäreille, hammaslääkäreille ja muulle yliopistokoulutetulle sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstölle.

Täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärä on vähentynyt muutamalla tuhannella henkilöllä vuodesta 2005. Vuonna 2005 täydennyskoulutukseen osallistui 77 % terveydenhuollon henkilöstöstä. Vuonna 2004 täydennyskoulutukseen ilmoitettiin osallistuvan 65 % terveydenhuollon henkilöstöstä.

Tarkemmat tulokset kunta- ja kuntayhtymämuodoittain liitteessä 1.

Hotti

20.6.2007

Taulukko 1: Täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärä vuonna 2006

Ammattiryhmä	Koko henkilöstön lukumäärä	Täydennyskoulukseen osallistuneet: Lukumäärä	%-osuus
Lääkärit ja hammaslääkärit	13 450	11 749	87,4
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinto (mm. sairaanhoitajat)	51 679	40 843	79,0
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kouluasteen tutkinto (mm. perushoitajat)	26 072	17 111	65,6
Yliopistokoulutettu muu terveydenhuoltohenkilöstö (mm. psykologit)	4 482	3 593	80,2
Muu henkilöstö (mm. tuki-, toimisto- ja tietopalveluhenkilöstö)	28 445	15 826	55,6
Kaikki yhteensä	124 128	89 122	71,8

Täydennyskoulutusta keskimäärin 4,3 päivää/koulutukseen osallistunut

Täydennyskoulutukselle ei ole asetettu sen enempää vähimmäis- kuin enimmäismääriä. Koulutuksen tarve voi vaihdella vuosittain mm. työyhteisön toimintojen kehittämisvaiheesta ja henkilön ammatillisesta koulutuksesta ja tehtävästä riippuen huomattavastikin puoleen tai toiseen. Valtioneuvoston 11.4.2002 antamassa periaatepäätöksessä terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi on todettu, että keskimäärin 3-10 täydennyskoulutuspäivää vuodessa voidaan pitää yhtenä täydennyskoulutuksen lähtökohtana.

Täydennyskoulutuspäivät tuli ilmoittaa työpäivinä ja vajaat työpäivät tuli summata kokonaisuksi päiviksi. Tiedustelun mukaan täydennyskoulutuspäiviä oli vuonna 2006 keskimäärin 4,3 yhtä koulutuksessa ollutta henkilöä kohden laskettuna. Tämä on saman verran kuin täydennyskoulutuspäiviä oli keskimäärin vuonna 2005 ja yhden kymmenyksen enemmän kuin vuonna 2004.

Ammattiryhmittäin tarkasteluna keskimääräinen täydennyskoulutuspäivien määrä laski vuonna 2006 sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinnon suorittaneilla kolmella kymmenyksellä sekä yliopistokoulutetulla muulla terveydenhuoltohenkilöstöllä yhdellä kymmenyksellä. Täydennyskoulutuspäiviä oli keskimäärin eniten lääkäreillä, hammaslääkäreillä sekä yliopistokoulutetulla muulla terveydenhuoltohenkilöstöllä.

Tarkemmat tulokset kunta- ja kuntayhtymämuodoittain liitteessä 1.

Hotti

20.6.2007

Taulukko 2: Täydennyskoulutuspäivien määrä keskimäärin koulutuksessa ollutta henkilöä kohden vuonna 2004, 2005 ja 2006

Ammattiryhmä	Täydennyskoulutuspäiviä keskimäärin/koulutettu		v. 2006
	v. 2004	v. 2005	
Lääkärit ja hammaslääkärit	6,8	7,0	7,0
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinto (mm. sairaanhoitajat)	4,5	4,7	4,4
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kouluasteen tutkinto (mm. perushoitajat)	2,9	3,0	3,0
Yliopistokoulutettu muu terveydenhuoltohenkilöstö (mm. psykologit)	6,0	6,1	6,0
Muu henkilöstö (mm. tuki-, toimisto- ja tietopalveluhenkilöstö)	2,8	2,8	2,8
Kaikki keskimäärin	4,2	4,3	4,3

Täydennyskoulutuksen välittömät kustannukset yli 33 miljoonaa euroa – koulutusajan palkat lisäksi 74 miljoonaa euroa

Kokonaiskustannuksiin tuli tiedustelussa laskea mukaan täydennyskoulutuksesta aiheutuneet välittömät kulut eli kurssimaksut, kouluttajien palkkiot, päivärahat, matka- ja majoituskulut sekä mahdollisten sijaisten palkat. Kustannuksiin ei laskettu täydennyskoulutukseen osallistuvan henkilöstön koulutusajan palkkoja. Tiedustelulomakkeella kustannustiedot pyydettiin ilmoittamaan kokonaiskustannuksina. Niitä ei siis tarvinnut eritellä ammattiryhmittäin.

Vaikkakin täydennyskoulutuksen kustannukset pystyttiin ilmoittamaan kattavammin vuodelta 2006 kuin edellisinä vuosina, tulee niihin suhtautua varauksella. Se mitä kustannuksiin oli laskettu mukaan, vaihteli edelleen suuresti. Suuressa osassa vastauksista sijaisten palkat puuttuivat ilmoitetuista kustannuksista kokonaan. Osassa kustannuksissa saattoi olla mukana vain kurssimaksut, osa ei pystynyt ilmoittamaan matkakuluja jne.

Tiedustelun mukaan täydennyskoulutuksen välittömät kustannukset olivat keskimäärin henkilöä kohden laskettuna 375 euroa vuonna 2006. Vuonna 2005 vastaava luku oli keskimäärin 390 euroa/henkilö ja vuonna 2004 keskimäärin 348 euroa/henkilö. Kustannukset on laskettu vain niiden kuntien ja kuntayhtymien osalta, jotka ovat ilmoittaneet sekä täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärän että siitä aiheutuneet kustannukset. Jos näin saadut keskimääräiset kustannukset henkilöä kohden kerrotaan kaikkien täydennyskoulutukseen osallistuneiden henkilöiden yhteismäärällä, saadaan täydennyskoulutuksen välittömiksi kokonaiskustannuksiksi noin 33,4 miljoonaa euroa vuonna 2006.

Edellä mainitut kustannukset eivät sisällä täydennyskoulutukseen osallistuneiden koulutusajan palkkoja. Täydennyskoulutuksesta aiheutuneita kokonaiskustannuksia laskettaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon koulutukseen osallistumisen vuoksi menetetty työ-

Hotti

20.6.2007

panos. Koulutusajan palkat on tässä laskelmassa saatu kertomalla koulutuksessa olleiden arvioitu keskimääräinen päiväpalkka keskimääräisillä täydennyskoulutuspäivillä ja kertomalla saatu tulos täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärällä. Näin laskien menetetyt työpanoksen kustannuksiksi vuonna 2006 saadaan ilman välillisiä työvoimakustannuksia noin 57 miljoonaa euroa ja välilliset työvoimakustannukset mukaan lukien noin 74 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveysalan johtamiskoulutus

Kuntien ja kuntayhtymien tuli ilmoittaa sosiaali- ja terveysalan johtamiskoulutukseen (vähintään 30 opintopistettä) osallistuneiden terveydenhuollon henkilöstön lukumäärä, koulutuspäivät sekä kustannukset.

Vuonna 2006 sosiaali- ja terveysalan johtamiskoulutukseen osallistui 1 600 henkilöä terveydenhuollossa. Täydennyskoulutusta heillä oli keskimäärin 4,3 päivää. Johtamiskoulutuksen kustannukset osallistujaa kohden olivat keskimäärin 1 125 euroa.

Liitteet

- 1 Tiedustelun tulokset
- 2 Tiedustelulomake